

2. Ресурсні обмеження. У деяких школах відсутні необхідні технічні засоби для роботи з інструментами на основі ІІІ.

3. Етичні дилеми. Використання ІІІ може викликати питання щодо конфіденційності, залежності учнів від технологій і автоматизації педагогічного процесу.

Отже, інтеграція штучного інтелекту в освітній процес значною мірою залежить від готовності майбутніх учителів початкових класів використовувати ці технології. Формування такої готовності потребує комплексного підходу, який поєднує теоретичну підготовку, практичний досвід і врахування етичних аспектів. Розробка освітніх програм, орієнтованих на розвиток цифрових компетентностей, сприятиме формуванню нового покоління вчителів, здатних ефективно працювати в умовах цифрової трансформації суспільства.

Список використаних джерел

1. Використання штучного інтелекту в освіті / І. Візнюк та ін. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2021. № 59. С. 14–22.

2. Литвинова С. Порівняння можливостей штучного інтелекту, нейромереж та чатботів для використання в освітній практиці вчителів. *Імерсивні технології в освіті*: збірник матеріалів ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції з міжнародною участю. Київ, 2023. Вип. 26. С. 167–173.

3. Ніконов О., Матвієнко Ю. Вплив штучного інтелекту на процес цифрової трансформації освіти. *Актуальні питання розвитку науки та забезпечення якості освіти у ХХІ столітті*: тези доповідей XLVI Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2022 рік (м. Полтава, 25 квітня 2023 р.). Полтава, 2023. С. 36–38.

4. Певень К., Хміль Н., Макогончук Н. Вплив штучного інтелекту на зміну традиційних моделей навчання та викладання: аналіз технологій для забезпечення ефективності індивідуальної освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2023. № 11 (29). С. 306–316.

Людмила Пастернак,

здобувач другого (магістерського) ступеня вищої освіти

кафедри освітології і педагогіки,

Західноукраїнський національний університет

Науковий керівник – Оксана Писарчук,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри освітології і педагогіки,

Західноукраїнський національний університет

РОЛЬ КОМУНІКАТИВНИХ ІГОР У РОЗВИТКУ МОВЛЕННЄВОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ

Розвиток мовленнєвої активності дітей раннього віку є одним із ключових завдань дошкільної освіти, оскільки саме в цей період закладаються основи комунікативної компетентності та формуються перші навички соціальної взаємодії. Ранній вік є критичним періодом для розвитку мовленнєвих навичок, що забезпечують основу для подальшого комунікативного та когнітивного

зростання. Особливу роль у цьому процесі відіграють комунікативні ігри, які дозволяють дітям інтегрувати свої мовленнєві та когнітивні можливості у природному середовищі. Ігрова діяльність є провідною для дітей раннього віку, тому комунікативні ігри сприяють формуванню позитивної мотивації до мовлення та збагаченню мовленнєвого досвіду.

Комунікативні ігри забезпечують інтерактивність, що дає змогу дітям не лише засвоювати мовні конструкції, а й активно їх використовувати. Комунікативні ігри є засобом інтеграції мовленнєвої активності та емоційного досвіду дитини, що сприяє природному формуванню навичок спілкування. Зміст ігор, спрямованих на мовленнєвий розвиток, враховує вікові особливості дітей, їхній рівень розвитку та інтереси. Такі ігри сприяють формуванню діалогічного мовлення, розвитку слухових і артикуляційних навичок, розширенню словникового запасу та засвоєнню граматичних структур. Важливим аспектом є те, що діти не лише імітують мовлення дорослого, але й самостійно вибудовують мовні конструкції, висловлюючи свої думки, побажання або емоції. У процесі таких ігор діти навчаються формулювати свої думки, звертатися до інших учасників гри та реагувати на їхні висловлювання.

Дослідження у галузі дошкільної педагогіки вказують на те, що комунікативні ігри сприяють не лише мовленнєвому, а й соціально-емоційному розвитку. Зокрема, К. Крутій [3, с. 106] у своїх роботах підкреслює, що ігри створюють безпечне середовище для дітей, де вони можуть практикувати різні моделі комунікативної поведінки. А. Богуш акцентує увагу на важливості включення таких ігор у повсякденну діяльність дітей, оскільки вони сприяють формуванню інтересу до мовлення та розуміння його значущості [1, с. 46].

У своїх працях науковці (Писарчук О., Жаркова І., Руденський Р., Гладун Л.) стверджують про важливість систематичного використання комунікативних ігор у практиці закладів дошкільної освіти, підкреслюючи необхідність урахування вікових особливостей дітей і забезпечення емоційно підтримувального освітньо-розвивального середовища. Характеризують комунікативні ігри як ефективний метод інтеграції мовленнєвих завдань із розвитком емоційного інтелекту дитини. Зазначають, що використання ігор з елементами драматизації та сюжетно-рольових сценаріїв сприяє глибшому засвоєнню мовленнєвих навичок [2; 4; 5].

О. Писарчук та Р. Руденський у своїй праці зазначають, що сюжетно-рольові ігри забезпечують активну взаємодію між дітьми та дорослими, створюючи умови для мовленнєвого експериментування та закріплення комунікативних навичок. Ігри з елементами діалогу, які створюють умови для активного слухання та мовленнєвої участі. Через сюжетно-рольові ігри діти освоюють моделі комунікативної поведінки, адаптуючись до різних соціальних ситуацій [5, с. 100–102].

Таким чином, комунікативні ігри є не лише ефективним засобом розвитку мовленнєвої активності, а й ефективним інструментом формування соціальних і когнітивних навичок. Їх інтеграція в освітній процес дає змогу забезпечити гармонійний розвиток дітей раннього віку, сприяючи формуванню у них основ комунікативної компетентності та позитивного ставлення до мовлення як

способу взаємодії зі світом. Практичне використання таких ігор у закладах дошкільної освіти є необхідною складовою сучасного підходу до раннього мовленнєвого розвитку дітей.

Список використаних джерел

1. Богуш А. Мовленнєвий розвиток дітей раннього віку: сучасні підходи. *Дошкільна освіта: теорія і практика*. 2020. № 3. С. 45–50.
2. Гладун Л., Жаркова І. Емоційний інтелект та його формування в старшого дошкільника засобами театралізованої діяльності. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Педагогіка. Психологія»*. 2023. Вип. 4. С. 9–16.
3. Крутій К. Л. Інтерактивні ігри як засіб розвитку мовлення дітей дошкільного віку. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2019. № 5. С. 102–108.
4. Писарчук О. Т. Особливості формування освітньо-розвивального середовища дошкільних освітніх закладів. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: Педагогіка*. 2012. № 2. С. 44–51.
5. Писарчук О., Руденський Р. Підготовка майбутніх вихователів до проектування предметно-ігрового середовища закладу дошкільної освіти (на матеріалі осередку настільних ігор). *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка*. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2023. № 1. С. 94–104. DOI : 10.25128/2415-3605.23.1.12

Оксана Писарчук,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри освітології і педагогіки,
Західноукраїнський національний університет

Ростислав Руденський,

аспірант кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти,
Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка,
викладач кафедри освітології і педагогіки,
Західноукраїнський національний університет

ГУМОРИСТИЧНІ ЗАСОБИ У СТРУКТУРІ ОСВІТНЬО-РОЗВИВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

У початковій школі навчання спрямоване на подальший розвиток життєвого досвіду учнів, ґрунтуючись на їхніх попередніх знаннях та навичках у різних сферах діяльності. Підхід до змісту освітнього процесу початкової школи формується з урахуванням основних напрямів розвитку дошкільників, визначених у Базовому компоненті дошкільної освіти (2021).

Поняття «освітньо-розвивальне середовище початкової школи» розглядається як «сукупність впливів та умов, які сприяють формуванню особистості здобувачів початкової освіти, а також як комплекс можливостей для їхнього розвитку, що охоплює просторово-предметний, соціально-комунікаційний, психолого-дидактичний і пізнавально-мотиваційний